

Notat: Undgå stemmespild, evt. ændring af valgloven

Af Ole Rötzler Møller, Strandgårdsvej 36, 4000 Roskilde
E-mail: ole.roetzler.moeller@mail.dk / Mobiltlf.: 23 36 14 51

Ved det netop overståede folketingsvalg var der flere nye partier, om hvilke vi på forhånd næsten vidste, at de ikke ville kunne nå op over 2% spærregrænsen. Og ganske rigtigt tre partier kom ikke over spærregrænsen, og ingen enkeltpersoner opnåede stemmer nok til at erobre et kredsmandat.

Alt i alt kan vi registrere et stemmespild på ca. 153.000 stemmer, eller 4,3% svarende til ca. 7 - 8 mandater.

Uanset om vi som vælger ligger til venstre eller til højre i det politiske spektrum, må vi som gode demokrater kunne enes om at give flest mulige stemmer indflydelse på valgresultatet.

Det nytter ikke noget at sætte spærregrænsen op til 5 % som mange – bl.a. mig selv – tidligere har foreslået. Det vil selvfølgelig kun gøre stemmespildet endnu større, idet vi så heller ikke havde fået Nye Borgerlige med 2,4% og Liberal Alliance med 2,3 % af stemmerne med i folketinget. Så havde det samlede stemmespild været på 9 %, svarende til ca. 15 – 16 mandater.

For nogle år siden hørte jeg, at der er en nation i Europa som har et valgssystem hvor en stemmeberettiget havde en ekstra stemme såfremt det først valgte parti ikke opnåede valg. Det er ikke lykkedes for mig at finde nationen, men ideen kunne vi arbejde videre med her i landet.

Jeg forestiller mig, at alle stemmeberettigede skal have muligheden for at kunne afgive en alternativ stemme. Men muligheden vil nok alene blive udnyttet af de vælgere, der vil stemme på et (nyt) parti, hvor det er tvivlsomt om partiet kan nå over spærregrænsen. Herved kan disse vælgere så alligevel gøre deres stemme virksom i det demokratiske system. Lad os tage et eksempel:

En person stemmer på et (nyt) lille parti og personligt på personen X, men for en sikkerheds skyld vil personen benytte sin alternative stemme. Nederst på stemmesedlen er der en ny rubrik med titlen ”Alternativ stemmeafgivning”. Her er der to linjer. På første linje står der ”Den alternative liste jeg vil stemme på:”, og på den næste linje står der ”Jeg stemmer personligt på:”.

Personen vil så afgive sin alternative stemme på et af de større partier, hvorfor listebetegnelsen på dette parti indskrives på første linje. Kender personen så meget til det større partis kandidater i kredsen, at personen også her vil stemme personligt indskrives på anden linje navnet på denne person, Y, der skal have den alternative stemme.

Når valghandlingen er afsluttet, og det efter landsresultatet er klart, at det lille parti ikke kommer over spærregrænsen, skal dette partis stemmer genåbnes på alle valgstederne, og de alternative stemmer optælles. Der vil være stemmesedler, hvor den alternative stemmeafgivning ikke er

udnyttet. De bliver bare liggende. Men de stemmesedler, hvor den alternative stemmeafgivning er udnyttet, skal nu overføres til forskellige partier og personer i overensstemmelse med den alternative stemmeafgivning.

En sådan udbygning af valgsystemet vil selvfølgelig kræve nogle ekstra optællinger, men af relativt få stemmer. Det vil føre til få – men principielt vigtige - forskydninger i mandatfordelingen. Det vil ganske vist give en smule mere arbejde og forsinke det endelige valgresultat.

Men den ubetingede fordel ved udbygningen af valgsystemet vil være, at alle de personer, der benytter sig af den alternative valgmulighed, vil få indflydelse på valgresultatet.

Fordelen er yderligere, at nye opståede politiske særstandpunkter vil kunne blive afprøvet ved et folketingsvalg. Nye partier vil også opstå fremover. Det er bedst, at imødekomme sådanne nydannelser på en overkommelig måde, og samtidigt forhindre stemmespild.

Det vil tjene vort demokrati, og gøre det mere solidt overfor den fremtidige udvikling.